

(N^r 30.)

BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 29 JULI 1925

Wetsontwerp tot wijziging van de bepalingen van
Hoofdstuk VI, Titel V, Boek I van het Burgerlijk
Wetboek: « De wederzijdsche Rechten en Plichten
van de Echtgenooten ».

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Het ontwerp van wet, dat ik de eer heb U, naar 's Konings bevel, ter behandeling voor te leggen, is het werk van de Commissie tot herziening van het Burgerlijk Wetboek; het daarbijhoorend verslag van de Commissie (1) strekt tot memorie van toelichting.

Op verzoek zelf van de Senaatscommissie voor Justitie, bij welke een voorstel van den heer Wittemans aanhangig was gemaakt, gaf ik aan de Commissie tot herziening van het Burgerlijk Wetboek opdracht het U voorgelegde ontwerp op te maken. Het zal U niet ontgaan dat de Commissie tot herziening van het Burgerlijk Wetboek, al heeft zij rekening gehouden met het voorstel van den heer Wittemans, haar onderzoek uitgebreid heeft tot al de stoffen die in hoofdstuk VI, titel V, Boek I. van het Burgerlijk Wetboek zijn behandeld, welk hoofdstuk tot titel voert: « De wederzijdsche rechten en plichten van de echtgenooten ».

De Minister van Justitie,
P. TSCHOFFEN.

(1) Zie bijlage.

(2)

COMMISSIE TOT HERZIENING VAN HET BURGERLIJK WETBOEK (1)

Verslag van den heer Emile Godenir.

ART. 212. — Ongewijzigde tekst van het Burgerlijk Wetboek.

ART. 213a. — De man is het hoofd van het gezin.

Deze tekst huldigt het gezag van den man. Hij neemt één der bepalingen van artikel 131 van het Italiaansche Burgerlijk Wetboek over.

De voorrang van den man is niet gegrond op een natuurlijke minderwaardigheid van de vrouw. Hij wordt gewettigd door de noodzakelijkheid geschillen te voorkomen voor dewelke het onmogelijk ware voortdurend de rechtbank te raadplegen. De eenheid van de familie eischt dat een der echtgenooten bevoegd is om te beslissen en het strookt volkomen met onze zeden aan den man als hoofd van de echtverbintenis een uitgebreide macht toe te kennen.

Al verschilt de voorgestelde tekst van den tekst van artikel 213 van het Burgerlijk Wetboek, niettemin sluit hij in zich den plicht van gehoorzaamheid van de vrouw jegens den man, als hoofd van de echtverbintenis. Hij zegt niet dat de vrouw gehoorzaamheid aan den man verschuldigd is, omdat die bepaling, die een algemeene strekking heeft, vaak als vernederend voor de vrouw is beschouwd geworden.

ART. 213b. — De gehuwde vrouw of de weduwe behoudt haar familienaam.

In de openbare akten wordt zij onder dien naam vernoemd.

In alle andere gevallen voert zij den naam van haar man.

De vrouw, die afzonderlijk een beroep uitoefent of een handel drijft, kan echter niet in haar beroeps- of handelsbetrekkingen, zonder de toestemming van haar man diens naam bezigen.

De verleende toelating kan slechts om gewichtige redenen ingetrokken worden.

Bij decreet van 6 Fructidor, jaar II, wordt aan een ieder de verplichting opgelegd den naam en de voornamen te voeren in zijne geboorteakte vermeld (art. 1) en wordt uitdrukkelijk aan al de openbare ambtenaren verboden in de akten de burgers anders dan bij hun familienaam aan te duiden (art. 4).

Volgens een vaste gewoonte, voert de gehuwde vrouw nochtans den naam van haar man.

(1) Commissie samengesteld uit de heeren J. Van den Heuvel, Minister van State, voorzitter; Paul Leclercq, eerste advocaat generaal bij het Hof van Cassatie, secretaris; G. Beatse, advocaat bij het Hof van Cassatie; J. De Haene, raadsheer in het Hof van Cassatie; E. Godenir, raadsheer in het Hof van Beroep; Z. Henin, algemeen secretaris van het Ministerie van Financiën; V. Kinon, algemeen bestuurder aan het Ministerie van Justitie; E. Remy, raadsheer in het Hof van Cassatie; H. Rolin, raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel; J. Servais, procureur generaal bij het Hof van Beroep te Brussel; E. Soudan, lid van de Kamer der Volksvertegenwoordigers; Em. Steyaert, voorzitter van de rechtbank te Gent; J. Van Biervliet, professor aan de Hoogeschool te Leuven; G. Van den Bossche, professor aan de Hoogeschool te Gent; P. Verhaegen, raadsheer in het Hof van Cassatie.

Die gewoonte dient bevestigd, onverminderd de van kracht zijnde wetgeving, waarbij aan ieder burger bij wijze van politiemaatregel de naam wordt toegekend die uit zijne geboorteakte blijkt: de vrouw, gehuwd of weduwe, moet dien naam behouden, waaronder zij steeds in de openbare akten zal worden vernoemd.

Dat de vrouw het recht heeft om den naam van haar man te voeren, kan niet worden betwijfeld, wanneer zij buiten het huishouden geene bezigheid heeft. Anders is het gesteld in het uitzonderingsgeval dat zij een ander beroep uitoefent als haar man; in dat geval lijkt het ons zeer rationeel dat zij van den naam van haar man, zonder diens toestemming, geen gebruik mag maken in hare beroepsbetrekkingen, inzonderheid wanneer zij alleen een handel drijft.

ART. 214a. — Tekst van artikel 214 van het Burgerlijk Wetboek.

ART. 214b. — Wanneer één der echtgenooten niet voldoet aan zijn verplichting om in de behoeften van het huishouden te voorzien, kan de andere echtgenoot zich door den vrederechter van de woonplaats van den man machtiging laten verleen om, bij uitsluiting van den eerstbedoelden echtgenoot, de inkomsten en opbrengsten van diens arbeid in ontvangst te nemen tot beloop van een door den vrederechter te bepalen bedrag.

ART. 214c. — Op mondeling of schriftelijk verzoek worden de echtgenooten door middel van een verwittiging van den griffier, waarbij het onderwerp van het verzoek omschreven wordt, vóór den vrederechter geroepen.

Het vonnis is, niettegenstaande verzet of beroep en zonder borgtocht, bij voorraad uitvoerbaar.

ART. 214d. — Wordt het vonnis bij verstek gewezen, dan wordt het door den griffier beteekend aan de in gebreke blijvende partij.

Het verzet moet, op straf van verval, binnen drie dagen na de beteekening gedaan worden.

ART. 214e. — Het vonnis is vatbaar voor beroep, welk ook het bedrag van den eisch zij.

Het beroep moet, op straf van nietigheid, ingesteld worden binnen vijftien dagen na de uitspraak, indien het vonnis op tegenspraak, en binnen vijftien dagen na de kennisgeving, indien het bij verstek gewezen werd.

ART. 214f. — Indien de wederzijdsche toestand der echtgenooten het wetigt, kan het vonnis gewijzigd worden, zelfs als het definitief geworden is.

ART. 214g. — Het vonnis is uitvoerbaar door derden-schuldenaars op enkele kennisgeving aan laatstbedoelden door den griffier, op verzoek van den als eischer optredenden echtgenoot.

Verliest het vonnis zijn kracht, dan worden de derden-schuldenaars door den griffier daarmede in kennis gesteld.

In de kennisgevingen door den griffier wordt opgegeven wat de derdeschuldenaar betalen of niet meer betalen moet.

ART. 214h. — De mededeelingen van den griffier worden onder bij de post aangeteekenden omslag toegezonden.

De afgifte van het stuk op de post geldt als kennisgeving aan de beteekende partij.

De artt. 212 en 214 van het Burgerlijk Wetboek leggen aan de echtgenooten de verplichting op elkander bij te staan, doch geen sanctie wordt er bij voorzien.

De Fransche wet van 13 Juli 1907, betreffende het vrije loon van de

gehuwde vrouw en de bijdrage van de echtgenooten in de kosten van het huishouden, geeft aan ieder der echtgenooten een recht van verhaal op het loon of de opbrengst van den arbeid van den anderen echtgenoot (art. 7) en voorziet in een snelle rechtspleging om bedoeld verhaal te bevorderen (art. 8 en 9). Bij de artikelen 214*b* tot 214*h* wordt het verhaal ook op de inkomsten uitgebreid en de rechtspleging nog vereenvoudigd.

Ieder echtgenoot kan zich op den vrederechter beroepen welk ook het te vorderen bedrag zij, doch in de praktijk is de nieuwe bepaling vooral van belang voor den arbeidersstand, en zou zij volstrekt een doode letter blijven indien geen zeer snelle rechtspleging ingericht werd.

ART. 214*i*. — In geval van onmondigverklaring, afwezigheid of verhindering van één der echtgenooten, kan de vrederechter tot beloop van het door hem te bepalen bedrag, aan den anderen echtgenoot machtiging verleenen om, voor de behoeften van het huishouden, de aan eerstbedoelden echtgenoot door derden verschuldigde bedragen in ontvangst te nemen.

Het verzoekschrift tot het bekomen van bedoelde machtiging is vrijgesteld van de formaliteiten van zegel en registratie. De rechter vermeldt de door hem verleende machtiging onderaan het verzoekschrift.

Door dezen tekst worden wijzigingen toegebracht aan artikel 12 van het ontwerp van 18 Januari 1923 van de Commissie van Justitie van den Senaat. Het is niet alleen de afhaling van in de Spaarkas gestorte bedragen die bij bedoelden tekst voorzien wordt.

Maar over het algemeen wordt daarbij de machtiging bedoeld om zich bedragen te doen overhandigen die door derden verschuldigd zijn, doch slechts voor de behoeften van de huishouding, daar het beoogde doel is eene spoedige hulp te verschaffen aan den momentaneel van hulpmiddelen verstoken echtgenoot.

ART. 214*j*. — Verzuimt een der echtgenooten grootelijks zijn plichten, dan gelast de voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg de door het belang van den anderen echtgenoot en van de kinderen vereischte spoedeisende en voorloopige maatregelen. Onder meer kan hij de vervreemding of verplaatsing van de roerende goederen van de echtgenooten verbieden, behoudens nadere bepaling van die waarover hij aan den eenen of anderen echtgenoot de vrije beschikking zou toekennen.

Het merkelyk wangedrag van een der echtgenooten kan soms aanleiding geven tot zoodanige toestanden dat onmiddellijke maatregelen vereischt worden. De beleedigde of benadeelde echtgenoot kan zich op de rechterlijke overheid beroepen om een onherstelbaar kwaad te voorkomen.

De voorzitter van de rechtbank krijgt onbepaalde macht om degewenschte voorloopige maatregelen te gelasten, hoofdzakelyk rekening houdende met het belang der kinderen, dat steeds zal overheerschen.

Meestal zullen die maatregelen ten gevolge hebben dat de misbruiken van gezag van wege den man, waar tegenover de vrouw thans machteloos staat, bedwongen worden. Door het verlies van alle aanzien, dat terecht elk onwaardig echtgenoot treffen zal, zullen deze maatregelen als een heilzaam voorbeeld werken.

Een man wiens wangedrag algemeen bekend is, heeft sedert lang zijn vrouw en zijn kinderen verlaten; door een gril keert hij onder het echtelyk dak terug en neemt zich voor het weder spoedig te verlaten na beslag te hebben gelegd op alles wat hem aanstaat. De vrouw zal bevoegd zijn om een bevelschrift van den voorzitter uit te lokken waarbij den man verbod gedaan wordt om het even welke zaak uit het gemeenschappelyk bezit mede te nemen.

Daar de beslissingen van den voorzitter voorloopig zijn en alleen door de noodwendigheid van het oogenblik ingegeven, zoo hoeft er geen beroep op de rechtbank voorzien te worden. Dergelijk beroep zou trouwens moeilijk overeen te brengen zijn met een gezinsrechtsmacht waarbij elke ingewikkelde rechtspleging dient vermeden.

ART. 215. De vrouw kan, zonder de bewilliging van haar man, niet in rechten verschijnen.

Door deze woorden, die in het begin van artikel 215 van het Burgerlijk Wetboek voorkomen, wordt het algemeen principe duidelijk bevestigd. Er bestaat geen reden om het vervolg van hetzelfde artikel daaraan toe te voegen; het werd derhalve als overbodig weggelaten.

ART. 216. — De bewilliging van den man is niet vereischt :

1° Wanneer de vrouw in strafzaken wordt vervolgd ;

2° In al de geschillen tusschen echtgenooten ;

3° In al de geschillen betreffende de goederen waarover de vrouw het beheer heeft of betreffende de rechten die haar toegekend zijn met het oog op het uitoefenen van een beroep, van een nijverheids- of een handelsbedrijf.

Onder 1° wordt het bij artikel 216 van het Burgerlijk Wetboek voorziene geval bedoeld.

Bij 2° wordt de vrijstelling, die reeds in de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek of van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in zake echtscheiding, scheiding van tafel en bed of scheiding van goederen vervat was, uitgebreid tot elk geschil tusschen echtgenooten.

Nummers 2° en 3° werden onder meer ingegeven door artikel 6 van de Fransche wet van 13 Juli 1907 betreffende het vrije loon der gehuwde vrouw en de bijdrage van de echtgenooten in de kosten van de huishouding.

ART. 217. — De vrouw kan zonder de toestemming van den man niet geven, onder een bezwarenden titel vervreemden, verpanden, hetzij voor niet hetzij onder een bezwarenden titel verkrijgen, een verbintenis aangaan, behoudens de bij de wet voorziene uitzonderingen.

De woorden « zelfs buiten gemeenschap van goederen (getrouwd) of van goederen gescheiden », uit artikel 217 van het Burgerlijk Wetboek, zijn overbodig. Er bestaat geen enkel bezwaar die weg te laten.

De medewerking van den man in de handeling en zijne toestemming moeten niet terzelfdertijd bedoeld worden, zooals dat bij artikel 217 het geval is. Medewerking in de handeling sluit toestemming in zich. Overigens, eene niet schriftelijke toestemming volstaat, zooals uit de woorden « medewerking van den man in de handeling » op te maken is. Praktisch kan er, in het gewone leven, van den man geen geschrift geëischt worden en gebeurt zulks ook niet.

De thans voorgestelde tekst stemt overeen met den vroeger door de Commissie tot herziening van het Burgerlijk Wetboek aangenomen tekst. Be-doelde Commissie wettigde de woorden : « behoudens de bij de wet voorziene uitzonderingen », woorden die niet in het Burgerlijk Wetboek voorkomen, door het voordeel dat er in bestaat de bij de wet op het principe gemaakte uitzondering op te geven om, zoodoende, elken schijn van tegen-spraak te vermijden.

Artikel 217 van het Burgerlijk Wetboek, dat betrekking heeft op de gevolgen van het gezag van den man in zake de goederen der vrouw houdt nauw verband met de artt. 1387 en 1581, zijnde titel V van boek III :

« De huwelijksovereenkomst en de wederzijdsche rechten van de echtgenooten ».

De wijzigingen toe te brengen aan het beginsel van de onbekwaamheid der vrouw en de vraag te weten in hoever die onbekwaamheid dient gewijzigd zullen beter besproken worden naar aanleiding van de huwelijks-overeenkomst.

ART. 218. — Ongewijzigde tekst van het Burgerlijk Wetboek.

ART. 219. — Ongewijzigde tekst van het Burgerlijk Wetboek.

ART. 220. — Ongewijzigde tekst van het Burgerlijk Wetboek.

ART. 221. — Welke ook de huwelijksche voorwaarden zijn, kan de man, staande huwelijk, aan de vrouw algemeene machtiging geven om de bij de artt. 215 en 217 voorziene handelingen te verrichten.

De man is steeds bevoegd om de machtiging in te trekken, behoudens het recht, voor de vrouw, om de vernietiging van een willekeurige intrekking te vragen.

De machtiging kan slechts verleend of ingetrokken worden bij een ter griffie van de rechtbank van eersten aanleg afgelegde verklaring.

Bij artikel 223 van het Burgerlijk Wetboek wordt alleen de bijzondere machtiging aangenomen, het is te zeggen degene die verleend wordt voor eene bepaalde handeling. De algemeene machtiging, behoudens voor handelingen van beheer, wordt verboden.

Het is te begrijpen dat de algemeene machtiging, die terzelfdertijd de handeling van beheer en de handeling van beschikking omvatten zou, niet bij huwelijksovereenkomst kan verleend worden, daar zij onwederroepelijk zijn zou.

Men ziet niet in waarom het den man, staande huwelijk, niet zou toegelaten zijn aan zijn vrouw, wat dezer goederen betreft, de ruimste volmacht te verleen. Eene beperking te dien opzichte is onverklaarbaar daar waar het den man, voor zijn eigen zaken en voor die van de gemeenschap, vrij staat zijn vrouw als gevolmachtigde te kiezen.

Eens de machtiging verleend, zoo kan men aan den man het recht niet erkennen dezelve op om het even welk oogenblik in te trekken naar zijn willekeur of om zijne vrouw te kwellen. De vrouw moet beschermd; daarom dient haar een beroep op de rechter toegestaan in geval van willekeurige intrekking. Heeft de vrouw langen tijd het voordeel van de machtiging genoten, zoo zal er dikwijls een toestand bestaan waardoor het onmogelijk wordt er plotseling een einde aan te stellen zonder een niet te rechtvaardigen nadeel te berokkenen aan de vrouw en aan de kinderen.

De algemeene machtiging kan slechts verleend of ingetrokken worden bij een ter griffie van de rechtbank van eersten aanleg afgelegde verklaring.

Dit is een waarborg voor derden, en de man zal beter het belang van de machtiging begrijpen indien de wet hem verplicht te voldoen aan een formaliteit die hem tot nadenken zal nopen.

ART. 222. — De machtiging van den man is niet noodig en de vrouw hoeft zich door den rechter geen machtiging te laten verleen om in rechten te verschijnen of om verbintenissen aan te gaan :

1° Wanneer de man minderjarig, afwezig, onmondigverklaard, onder gerechtelijk raadsman gesteld of in een krankzinnigengesticht geplaatst is ;

2° Wanneer de man tot een crimineele straf veroordeeld is geworden, zelfs als die straf slechts bij wederspanningheid aan de wet uitgesproken werd, gedurende den straftijd.

In afwijking met de artikelen 221, 222 en 224 van het Burgerlijk Wetboek, wordt door den voorgestelden tekst elke machtiging afgeschaft.

Het gezag van den man steunt niet op het natuurlijk overwicht van den man op de vrouw, noch op de onbekwaamheid der vrouw om alleen op te treden, vermits zij als weduwe of in ongehuwden staat van niemand afhangt.

Uit dien hoofde, moet de vrouw in de uitzonderlijke gevallen waarin de tusschenkomst van den man onmogelijk of overbodig geacht wordt, hare gerechtelijke bevoegdheid terug erlangen.

ART. 223a. — De vrouw kan, mits de uitdrukkelijke of stilzwijgende machtiging van den man, een beroep, een nijverheids- of een handelsbedrijf uitoefenen.

De in artikel 29, eerste lid, van de wet van 10 Maart 1900 op de arbeids-overeenkomst vervatte regel, wordt uitgebreid tot elke gehuwde vrouw, om het even voor welk beroep.

Artikel 223a bevat het nieuwe beginsel volgens hetwelk de vrouw, zonder openbare koopvrouw te zijn, bevoegd wordt om al de handelingen betreffende de bediening tot welker uitoefening zij gemachtigd werd, te verrichten.

ART. 223b. — Wanneer de man de machtiging weigert of intrekt, kan de vrouw zich wenden tot de rechtbank van eersten aanleg, die uitspraak doet overeenkomstig artikel 219.

De door de vrouw gemaakte schulden blijven uitsluitend te haren laste, wanneer zij enkel door den rechter gemachtigd werd, om handel te drijven.

Dikwijls zal de rechter als bemiddelaar moeten optreden en zich beijveren geschillen te beslechten die van zulken aard zijn dat het onmogelijk is deze door den man alleen te laten oplossen.

Zonder twijfel zullen de rechtbanken bezorgd hoeven te zijn om elke te verre gaande inmenging in het intieme leven van het gezin te vermijden.

In de erge gevallen komt het er op aan, de vrouw op doeltreffende wijze te beschermen tegen het systematisch verzet van een onwaardigen echtgenoot.

Bij lid 2 van artikel 223b wordt — wat de vrouw als openbare koopvrouw betreft en in het geval waarin de rechtbank gevolg geeft aan het in voorgaande lid voorziene rechtsmiddel — wordt dus eene afwijking van artikel 220 van het Burgerlijk Wetboek gehuldigd, overgenomen door artikel 10 van het Wetboek van Koophandel (wet van 15 December 1872) en in artikel 1426 van het Burgerlijk Wetboek: Wanneer, niettegenstaande het verzet van den man, de rechtbank aan de vrouw machtiging verleent om handel te drijven, is het logisch dat daaruit voor den man geen verantwoordelijkheid voortspuit die hij formeel afwijst en waaraan hij nochtans, als hoofd van de gemeenschap, niet zou kunnen ontkomen.

ART. 223c. — De uitdrukkelijke machtiging of de intrekking er van geschieden bij een verklaring ter griffie van de rechtbank van eersten aanleg van de woonplaats der echtgenooten.

In geval van machtiging tot het drijven van handel of van intrekking dezer machtiging, is de griffier van de burgerlijke rechtbank gehouden, in de arrondissementen waar een rechtbank van koophandel bestaat, aan

de griffie van deze laatste rechtbank een afschrift daarvan te doen toekomen, onder de voorwaarden en op de straffen bij artikel 9 van de wet van 15 December 1872 voorzien.

Het voorschrift in het tweede lid is gegrond op dezelfde redenen als de gelijkaardige bepalingen van het Wetboek van Koophandel.

ART. 223d. — De bepaling van het tweede lid van artikel 29 der wet van 10 Maart 1900 op de arbeidsovereenkomst blijft van toepassing op de gehuwde arbeidster en op de als bediende in dienst genomen vrouw, overeenkomstig artikel 25 der wet van 7 Augustus 1922 betreffende de bediendenarbeidsovereenkomst.

De bij artikel 29, tweede lid, van de wet van 10 Maart 1900 bepaalde bevoegdheid van den vrederechter wordt behouden voor de vrouw als arbeidster en voor de als bediende in dienst genomen vrouw.

De vrouwen die, zonder onderworpen te zijn aan een arbeidsovereenkomst of een dienstovereenkomst, toch een beroep uitoefenen door eigen arbeid te verhuren, zijn talrijk : krachtens artikel 223b is de rechtbank van eersten aanleg te haren opzichte bevoegd ; bij dat artikel wordt van rechtswege artikel 38 van de wet van 10 Maart 1900 ingetrokken voor zoover daarbij artikel 29, lid 2, van dezelfde wet van toepassing wordt gemaakt op elke gehuwde vrouw die haar persoonlijke arbeid verhuurt.

ART. 223e. — Van de wetten, waarbij het uitoefenen, door de vrouw, van openbare ambten of van het beroep van advocaat wordt geregeld, wordt niet afgeweken.

Wat de openbare ambten betreft, beoogt deze bepaling onder meer de wet van 27 Augustus 1921 betreffende het ambt van burgemeester, schepenen, gemeentesecretaris of ontvanger.

ART. 224a. — In wettelijke of bij overeenkomst bedongen gemeenschap van goederen maken, met nietigheid van elke strijdige in de huwelijks-overeenkomst opgenomen bepaling, de opbrengsten van den persoonlijke arbeid van de vrouw, die een van het beroep van haar man onderscheiden beroep uitoefent, alsmede het daarvan voortkomende spaargeld, staande huwelijk te haren behoefte voorbehouden goederen uit. Zijn daaronder begrepen al de vergoedingen of schadeloosstellingen die haar uit hoofde van een beroepsongeval, mochten toekomen.

Bovenstaande bepalingen zijn niet van toepassing op de winst van een handel dien de vrouw drijft met behulp van door haar man te harer beschikking gestelde goederen.

Overeenkomstig de Fransche wet van 13 Juli 1907 worden aan de gehuwde vrouw rechten toegekend onder dit enkel beding dat zij een van dat van haren man onderscheiden beroep uitoefent. Het lijkt rationeel het werk-gereedschap niet van rechtswege onder het regiem der voorbehouden goederen te doen vallen. Het gereedschap zal slechts tot de voorbehouden goederen behoren, wanneer de vrouw het door middel van de opbrengst van eigen arbeid zal verkregen hebben.

De voorgestelde tekst wijkt onder meer af van de Fransche wet van 13 Juli 1907, waar zij de voorbehouden goederen slechts instelt in geval van wettelijke of bij overeenkomst bedongen gemeenschap.

Dit schijnt logisch te zijn, aangezien het beoogde doel juist is, sommige

goederen van de gemeenschap buiten gevaar te stellen om vanwege den man als hoofd van de gemeenschap verkwist te worden.

De reden van de voor de handeldrijvende vrouw voorziene beperkende bepaling is, dat onder het regiem der voorbehouden goederen, de schuldeischers van de handeldrijvende vrouw geen verhaal hebben op de goederen van de gemeenschap.

Deze afwijking van de artikelen 220 en 1426 van het Burgerlijk Wetboek laat zich verklaren wanneer de vrouw de handelszaak verworven heeft door haar eigen arbeid en harer eigen spaargeld; ze is niet te verklaren wanneer de vrouw een goed beheert, dat door haar man te harer beschikking gesteld werd. Het is eveneens van belang een bedriegerij te voorkomen welke vanwege den man hierin zou bestaan geld te bezorgen voor het drijven van een handel alleen door zijn vrouw en dit met de bedoeling de winsten onder de voorbehouden goederen te doen rekenen en ze alzoo te onttrekken aan de vervolgingen vanwege zijn eigen schuldeischers.

ART. 224b. — Staande huwelijk gelden voor de voorbehouden goederen dezelfde regelen als voor de goederen van de gerechtelijk van goederen gescheiden vrouw.

De bedoeling is geweest de eigen winst van de vrouw te beschermen zooals dit het geval is met de eigen goederen van de van goederen gescheiden vrouw.

De noodzakelijkerwijze door een nieuwe wetgeving geschapen moeilijkheden zijn vermeden: staande huwelijk zijn de voorbehouden goederen gelijkgesteld met de goederen van de van goederen gescheiden vrouw en wordt er verwezen naar bekende regelen zooals die uit eene lange praktijk voortspuiten, onder meer wat betreft de respectieve rechten van de schuldeischers van den man en van de schuldeischers der vrouw.

De vrouw krijgt op de voorbehouden goederen dezelfde rechten die bij artikel 1449 verleend worden aan de gerechtelijk van goederen gescheiden vrouw. Bij toepassing van artikel 1448 moet zij naar evenredigheid van haar vermogen en van dat van haar man bijdragen zoowel in de kosten van de huishouding als in de opvoeding der uit het huwelijk geboren kinderen.

ART. 224c. — In geval van misbruik, vanwege de vrouw, van de haar in het belang van het huishouden toegekende macht, onder meer in geval van verkwisting, onvoorzichtigheid of wanbeheer, kan de man de intrekking van die macht laten uitspreken door de burgerlijke rechtbank van de woonplaats der echtgenooten, in raadkamer rechtdoende, ten overstaan van de vrouw of deze behoorlijk opgeroepen zijnde, en na het openbaar ministerie te hebben gehoord.

Het vonnis waarbij de intrekking der macht wordt uitgesproken, moet op aanzoek van den Procureur des Konings of van den man, binnen een maand na de uitspraak, bij uittreksel overgeschreven worden op den kant van de huwelijksakte der echtgenooten. Bovendien moet de bij artikel 501 van het Burgerlijk Wetboek voorziene openbaarheid aan het vonnis gegeven worden. Is een der echtgenooten koopman, dan moet het vonnis eveneens overgeschreven worden in het bij artikel 12 der wet van 1872 voorziene register en, in de arrondissementen waar een rechtbank van koophandel bestaat, in de gehoorzaal van die rechtbank worden aangeplakt.

In spoedeischende gevallen, kan de voorzitter van de rechtbank den man er toe machtigen om zich te verzetten tegen de akten, die de vrouw zich voorneemt met derden aan te gaan.

Deze tekst is, behalve de slotbepaling van lid 2, ontleend aan artikel 2 der wet van 13 Juli 1907 en aan de Fransche wet van 8 Juni 1923 (*Journ. Off.* van 9 Juni 1923) waardoor bedoeld artikel aangevuld wordt.

ART. 224d. — Van de herkomst en den omvang der voorbehouden goederen kan de vrouw zoowel tegenover haar man als tegenover derden doen blijken door alle wettelijke middelen, behalve door dat der algemeene bekendheid.

Geldt het onroerende goederen of rechten op onroerende goederen, dan is het bewijs slechts ontvankelijk indien de akte van aankoop door de vrouw de verklaring bevat dat de aankoop door haar gedaan werd met behulp van voorbehouden goederen en om deze te vervangen.

Het lijkt overbodig een bepaald soort van bewijsvoering te voorzien, daar de rechter naar gelang van omstandigheden over de waarde der overgelegde bewijsstukken met uitsluiting van de algemeene bekendheid oppermachtig oordeelt.

Door lid 2 wordt, in zake onroerende goederen, een bijzondere regel voorzien die ten behoeve van derden een kostbare waarborg is. Wil de vrouw een onroerend goed of een recht op een onroerend goed als een voorbehouden goed verwerven, moet zij bij het verlijden der akte een formeele verklaring in dien zin afleggen.

Alleen onder beding dat dergelijke verklaring in de akte opgenomen werd, kan de vrouw toegelaten worden om het bij lid 1 voorziene bewijs voor te brengen.

ART. 224e. — Bij de ontbinding van de gemeenschap of van de gemeenschap van aanwinsten worden de voorbehouden goederen onder de te verdeelen baten begrepen.

De schulden betreffende het beheer over de voorbehouden goederen worden verdeeld gelijk de baten.

Indien nochtans de man of zijn erfgenaam een getrouwe en juiste boedelbeschrijving opmaken, dan staan zij slechts voor die schulden in tot beloop van de waarde der voorbehouden goederen die zij erven.

De vrouw die van de gemeenschap afziet, herneemt de voorbehouden goederen vrij en onbelast van alle andere schulden dan die waarvoor zij vroeger tot pand strekten.

Haar afstammelingen kunnen van dat recht gebruik maken.

In lid 1 werden de woorden « worden gevoegd bij » vervangen door : « worden begrepen onder », omdat de voorbehouden goederen reeds van de gemeenschap deel uitmaakten en alleen maar aan het beheer van den man onttrokken waren.

Bij lid 4 van artikel 224c wordt aan de vrouw een voorrecht geschonken. Zij kan de gemeenschap aanvaarden wanneer de door den man gemaakte winst de aanzienlijkste is en aldus recht hebben op de helft van die winst. In het tegenovergestelde geval kan zij van de gemeenschap afzien en voor zich alleen alle de voorbehouden goederen behouden.

Dit voorrecht dient aangenomen om het door de wet beoogde doel te bereiken. Het komt er op aan, de vrouw aan te moedigen in het belang van de huishouding haar spaargeld te vermeerderen. Aan den anderen kant, kunnen de schuldeischers van den man niet klagen in geval van afzien van de gemeenschap, daar zij wisten dat de voorbehouden goederen hun niet tot pand strekten ; en wanneer de vrouw de gemeenschap aanvaardt, blijven de schulden, door haar aangegaan bij het beheer der voorbehouden goederen, te haren laste en hebben de schuldeischers slechts een verhaal op

de goederen der gemeenschap, in de mate waarin bedoelde goederen aan hunne schuldenares toekomen.

ART. 226b. — Overgangsbepaling. — Deze wet is van toepassing welk ook de datum van het huwelijk der echtgenooten zij. Nochtans, worden de goederen die verkregen werden vóór het van kracht worden dezer wet, niet als voorbehouden goederen beschouwd.

Elke gehuwde vrouw moet gebruik kunnen maken van een haar in het algemeen belang toegestaan voorrecht, waarvan de aard zelf elk onderscheid uitsluit onder de vrouwen gehuwd, hetzij vóór, hetzij na het van kracht worden der wet. Het is nochtans onmogelijk ten nadeele van den man of van derden afbreuk te doen aan verworven rechten wat betreft de door de vrouw onder het regiem der vroegere wetgeving gemaakte winst.

Bij artikel 10 van het wetsvoorstel van 24 Mei 1922, wordt aan de gehuwde vrouw die in samenwerking met haar man een handels- of nijverheidsbedrijf uitoefent het recht toegekend zich bij het einde van ieder boekjaar als voorbehouden spaargeld « de helft der gemaakte werkelijke nettowinst » te doen afgeven.

Bij artikel 5 van het ontwerp van de Commissie voor Justitie van den Senaat wordt de vrouw gemachtigd : « om met haar man een handelsvennootschap op te richten voor het gemeenschappelijk uitoefenen van een handels- of nijverheidsbedrijf, onder door hen onderling vast te stellen voorwaarden en bedingen, mits de voor deze zaken geldende wetsbepalingen na te leven. »

Op welke wijze aan de vrouw toegelaten den man, hoofd van de gemeenschap, te dwingen haar op geregelde tijdstippen verantwoording af te leggen van het handels- of nijverheidsbedrijf, dat zij samen besturen met verdeling van de winst ? Zou het niet fataal leiden tot bedrog en allerlei verwickelingen, de echtgenooten er toe te machtigen eene handelsvennootschap op te richten voor de gemeenschappelijke exploitatie van een bepaalde zaak, terwijl juist de huwelijksvereiniging met betrekking tot de goederen, zooals deze door het Burgerlijk Wetboek ingericht is, er naar streeft deze bedriegerij en verwickelingen te voorkomen ?

De rechtspraak beslist dat de rechten van den man als hoofd, en het beginsel van de bestendigheid van de huwelijksvereenkomsten de oprichting van om het even welke vennootschap onder de echtgenooten in den weg staan. (In dien zin : Fransch Hof van Cassatie, 19 Mei 1908, *Belg. Jud.* 1909, col. 107).

Het opmaken van een wetstekst in strijd met die rechtsspraak kan niet gescheiden worden van de wijzigingen toe te brengen aan Titel V, Boek III (De huwelijksvereenkomst en de wederzijdsche rechten der echtgenooten).

Het onderzoek naar die wijzigingen werd tot nog toe door de Commissie tot herziening van het Burgerlijk Wetboek niet aangevangen.

ART. 225. — Ongewijzigde tekst van het Burgerlijk Wetboek.

ART. 226. — Ongewijzigde tekst van het Burgerlijk Wetboek.